

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst. (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izven št. nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 4 strani.

Širite, naročajte „Slovenca“!

P. Rössler v Ljubljani.

»Lepo je dandanašnji za katoličana živeti«, tako je po pravici povdarjal dr. Krek v zadnji kulturni debati ob priliki Masarykovega predloga v avstrijskem parlamentu. In res — če je kdaj bilo neopravičeno očitjanje, da je katoličanstvo v mističnem brezdelju in kontemplaciji zamočvirilo, je ravno dandanes to očitjanje brez podlage in pomena. Katerokoli stroko znanstva in umetnosti opazujemo, povsod vidimo katoličane z mravlično pridnostjo doprinasati gradiva za zgradbo moderne kulture. Pred zastopniki bogoneznanstva in bogotajstva imajo to prednost, da snujejo svoja dela na vsem dobrem, kar so ustvarila prejšnja stoletja in s tem varujejo tisto zapovednost v razvoju, ki je za znanost neobhodno potrebna. Dočim agnostik znanost vidi v vednem razvoju, menjava in metežu vseh svetovnonazornih idej, je katoličanu znanost spoznanje na podlagi dokazov. Z marljivim in vsestranskim znanstvenim delovanjem pa so si katoličani priborili tudi pripoznanje nasprotnikov, ki ne morejo več preko krščanskega svetovnega naziranja, ne da bi ga proučili. Ravno to leto, ki se zdaj nagiblje k zatonu, izkazuje bogato bilanco, kar se tiče znanstvenih publikacij od strani katoliških raziskovalcev. Na naravoslovnem polju Wasmannova »Biologija«, na zgodovinskem zadnji zvezek Pastorjeve »Zgodovine papežev«, na modroslovnem »Psihologija« Mercierjeva, belgijskega kardinala, na sociološkem velika »Narodna ekonomija« Peschova, na umetniškem Beisselov »Fra Angelico da Fiesole, na versko kulturnem »Francišek Asiški« Schürerjev, na polju ženskega vprašanja p. Augustina Rösslerja »Žensko vprašanje iz stališča narave, zgodovine in razodetja« (Herder; Freiburg 1907). Vsega tega smo se spomnili včeraj, 26. t. m., ko smo v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani slišali predavati p. Rösslerja, ki se mudi v naši sredi na povabilo ljubljanskega knezoškofa. Velika dvorana je bila do zadnjega kotička napolnjena odličnega ljubljanskega ženstva iz vseh krogov. Svojim očem smo komaj verjeli, ko smo videli celo na galeriji gospe pri gospe, gospodično pri gospodični z napeto pozornostjo poslušati izvajanja patra učenjaka. Blizu 900 dam pri znanstvenem predavanju — to je

častno število za Ljubljano! Pa ni čudno. P. Rössler je učenjak, ki vživa svetovni ugled. Njegova zadnja knjiga o »ženskem vprašanju« je vzbudila pozornost po vsem izobraženem svetu in celo znana revizionistiška socialno-demokratska revija »Sozialistische Monatshefte« (7. zvezek od julija meseca 1907) jo je morala seveda s težko pritaženo zagrizenostjo kvitirati. Ocenjevalka, Henrietha Fürth, piše tu o Rösslerjevi knjigi, da je pisana »z marljivostjo in znanjem, ki bi bila vredna boljše stvari«, da so v njej temeljna načela izvedena z »veliko gracijoznostjo«, da upošteva obširno vso literaturo o tem vprašanju in da je ta knjiga krasni dokaz, »kako se katoličanstvo liki moderni Protej vedno ume prilagoditi posebnim zahtevam in potrebam časa«

Včerašnje predavanje p. Rösslerja je bilo uvodno. Sikal in utemeljil je nagon človeštva po sreči ter njega neutajljivo in neutajljivo stremljenje po popolni resnici. To najvitalnejšo in najnujnejšo potrebo človeštva uteši edino krščanstvo, religija posmrtnosti, Kristus, ki je popolnoma obsegajoča in vekotrajna resnica.

Danes govori p. Rössler o trdnosti volje, ki je potrebna za vzgojo pravih značajev.

Tako stopamo katoličani v mladoletje oboroženi, kakor izvajajo že apostol narodov v znani duhoviti primeri, z oklepom religiozne svetovne misli in prepričanja, ki je osnovano na trdnem razumnem temelju. Prišel je čas, da se katoliško znanstvo, ki se je že tako bogato razvilo, organizira in papež Pij X. je zasnoval svojo misel o mednarodni znanstveni organizaciji katoličanov v pravem trenutku. Dal Bog, da se ta misel kmalu uresniči in obogati moderno kulturno življenje.

AVSTRO - OGRSKA.

Povišanje častniških plač.

Zdaj se potrjuje, da predloži vojni minister delegacijam posebno predlogo o povišanju častniških plač. Obema min. predsednikoma je že predložil natančne razpredelnice o povišanju, ki ne bo splošno, marveč obsega le one šarže, v katerih častniki več časa služijo. Poročnikom ne zvišajo plač, ker postanejo poročniki v oni starosti, v kateri tudi v drugih poklicih niso običajne višje plače. Nadporočnikom zvišajo plače in sicer tako, da bodo dobivali trikrat avtomatično po treh letih višjo plačo in sicer I. skupina 2200 K (zdaj 2040 K), druga skupina 2400 K in III. 2600 K. Najbolj izpremenje plače stotnikom. Razdelitev stotnikov I. in II. razreda se odpravi. Zdaj dobivajo I. razreda 3000 K, II. pa 2400 K. Po regulaciji se določi stotnikova plača s 3000 K in bodo dobivali vsake štiri leta 200 K več, tako da dobe stotniki, ko dosežejo starostno mejo, popolno penzijo 4000 K. Majorji (zdaj 4080 K) in podpolkovniki zdaj 5400 in 6000 K) dobe male doklade. Majorje razdele

v dvoje plačilnih skupin. Višje šarže od polkovnika naprej ne dobe višjih plač. Iz Budimpešte poročajo, da izplačajo povišane gaže že 1. januarja 1908. Vojni minister si izposluje parlamentarno dovoljenje naknadno. Ogrska vlada je že pritrčila vojnemu ministru.

Delegacije.

Delegacije se snidejo 15. januarja na Dunaju. V ogrski delegaciji poroča v odseku za zunanje zadeve Aerenthal o razmerah naše države nasproti inozemstvu.

Rumunci in krščanski socialci.

Glede na poročila o odklonitvi rumunskih poslancev v krščansko socialni klub z ozirom na to, da so preprečili sprejem poslanci bivšega katoliškega centra, češ da izgubi stranka po vstopu grških pravoslavljnih Rumuncev svoj katoliški značaj, izjavlja korespondenca »Austria«: Klub »Krščansko-socialne zveze se ni pečal o fuziji. Ni toraj resnično, da bi bili člani bivšega katoliškega središča ugovarjali vstopu Rumuncev v klub. Razvilo se tudi ni konfesionalno vprašanje. Res je le, da so razpravljali zastopniki obeh strank neobvezno o gotovih taktičnih vprašanjih in kakšno stališče naj se zavzame v gotovih zborničnih zadevah. Doseglo se je tudi popolno sporazumljenje med strankama.

Dr. Wekerle

se poda te dni na Dunaj, da čestita cesarju ob novem letu in da mu poroča o bodočem programu. Grof Apponyi predloži zakonski načrt glede na ureditev katoliške avtonomije. O voljni prenosni razpravi zbornica v drugi polovici bodočega leta.

Grof Andrassy o antipatiji inozemstva proti Ogrski.

»Magyar Hirlap« objavlja članek ogrskega ministra notranjih razmer grofa Andrassyja o razlogih, zakaj da je inozemstvo nasproti Mažarom antipatično. Pravi: Evropa potrebuje državo, ki vzdržuje ravnotežje med Nemčijo in med Balkanom. Mažarske aspiracije pa tolmačijo v inozemstvu tako, da hočemo iz veldržave. Več sovražnikov kakor prijateljev imamo v inozemstvu. Zastopniki inozemskega časopisa bivajo na Dunaju, kjer se ne shajajo z našimi ljudmi, marveč z našimi sovražniki. Ničesar ne smemo tajiti, da si zopet pridobimo simpatije. Dokazovati moramo, da ogrska moč le jači monarhijo in čimbolj bodo zadovoljni Mažari, tembolj se lahko monarhija in dinastija opirata na Ogrsko.

Novo delavsko ministrstvo.

Avstrijsko društvo inženirjev in arhitektov je sklenilo, da dopošli ministru Gessmannu dopis glede na ureditev nameravane delavskega ministrstva. V ministrstvu naj

bi bila združena javna dela, tehnično administrativna dela, tehnično gospodarska dela in vpliv na druge upravne oblasti. Javna dela bi obsegala sledeče tri oddelke: 1. gradbo cest in mostov; 2. visoke stavbe; 3. vodne stavbe; 4. oddelek bi obsegal tehnično administrativna dela in bi se pridelilo 4. oddelku tudi glavno ravnatelstvo eraričnih rudnikov. Ustanovilo naj bi se tudi ravnatelstvo za denarni urad in za državno tiskarno. Vsem oddelkom naj se priklapi svet kot najvišji tehnični svet. Pri deželnih oblastih naj se ustanove tehnična deželna ravnatelstva s podpredsedniki inženirji.

Ječe pri okrožnih in okrajnih sodiščih.

Pravosodno ministrstvo je ukazalo, da se ječe ne bo mogla več presedeti pri okrožnih in okrajnih sodiščih, ki nimajo za to pripravnih prostorov. »Ječe« se zamore v bodoče presedeti le po kaznilnicah.

Po božičnih parlamentarnih počitnicah.

Ministrski predsednik Beck je nastopil svoje božične počitnice. Ker zbujeta proračunski in poljedelski odsek v sredi prihodnjega meseca, prične Beck s pogajanjem med Nemci in Čehi. Za uspešno nadaljevanje pogajanj je potrebno, da se počaka na izid čeških deželnozborskih volitev, od katerih je odvisna tudi preosnova Beckovega ministrstva. O prenosni ministrstva poroča »Hlas Naroda«, da se izvrši v smislu nemško-českega pravnega ministrstva. Čehi dobe še enega ministra, in sicer dr. Herolda ali pa dr. Hrubana. O narodnem sporazumljenju objavlja nemški minister krajan Peschka daljši članek. Naglašja potrebo miru med Nemci in Čehi. Že desetletja se dela na spravo med njimi. V zadnjem trenutku so težave preprečile mirovno stremiljenje. Gre se za izpremembo deželnozborskega volivnega reda in deželnega reda. Drugi skupini pa pripada jezikovno uradno vprašanje. Potrebna je preosnova vse uprave. Zelo težavno je pa, da se dobi ključ, da se ustreže vsem. Tako težavno vprašanje se ne more rešiti na mah. Zato je potrebno, da se napreduje stopnjeva. Načelnik najmočnejše državnozborske stranke dr. Lueger pa izjavlja, da se doseže narodna sprava med Nemci in Čehi, če zmaga pamet. Prepričan je, da bi bila že zavržena nasprotstva, če bi ne vplival strah pred gotovim hujškanjem, ker živi mnogo oseb tu in tam politično življenje zgolj od hujškanja. Najboljši obeh narodov bi se morali zbrati in skleniti odkriti mir, koristen obema strankama.

Sankcioniranje pogodbenih zakonov.

»Pester Lloyd« poroča, da sankcionira vladar kvotno in pooblastilno postavbo 30. t. mes., tako da stopi postava v veljavo 1. januarja.

LISTER.

Deček brez črevljev.

(Božična povest.)

Ves polstori je bil poln tobakovnega dima — docela poln. Iz sobe za gospe širil se je dim tudi v večji salon, ki je bil rezerviran za dame in nekadilce. Nikdo izmed njih ni prav vedel, čemu sede in posedajo ljudje tako radi tukaj, saj je bilo vendar tik zunaj krasno sprehajališče, poraščeno s starim drevjem. In doma so bile zanje pripravljene zračne, lepe in prijetne sobice. — Ampak posedali so tukaj — in s tem množili zagonetke življenja.

Kakor v megli so se videli na stenah naslikani vinski sodi in na njih jahajoči povodni možje in vile, ki jih je pričarala na zid roka »umetnega slikarja«. Kakor v megli so bile videti črno-bele postavbe natakarijev, časniki v rokah gospodov in tipatam kak posebno kričeč barvast trak modernega in modnega klobuka na ženski glavi. — Toda bila je to prva kavana mesteca Gradeža in družabnost ter lepa navada sta že zahtevali, da se pri berlu najnovejše izdaje humorističnega lističa posrka čašico čaja ali kave, ali poigra običajni skat; ali pa za odlične osebnosti ženskega spola, nakramljati se v kavini družbi.

V sredi dvorane je stala velika okrogla in vedno rezervirana miza. Okrog te mize zbiralo se je vedno večje število mladih in starejših dam — vse oborožene z orožjem za pletenje.

To je bil venec prvih dam dičnega Gradeža, prav odlični venec, spleten iz rož in trnja.

V krogu tega venca se ni ničesar nesametnega čenčalo — nikakor — prav resnično ne, ni se godilo kaj takega. Razmotrivalo se ni niti vprašanje o poslih, še manj o toaletah. Predmet kramljanja je bil vse višji. — Govorilo se je o modroslovnih problemih, o spiritizmu in hipnotizmu, o ženskem vprašanju, emancipaciji in sedanjem stanju tega vprašanja, — da celo o Gerhard Hauptmannovem »Potopljenem zvonu« in najnovejši Franc Stukovi sliki. — Celo o dobrodelnosti se je razpravljalo, o tej kreposti, ki zahteva kakor z najsvetejšo pravico tako prostran delokrog v življenju moderne ženske in ki se v pre mnogih slučajih tako neusmiljeno krivično z njo postopa.

V naši cenjeni družbi je bil čut za dobrodelnost vidno prav zelo razvit. Vsaka izmed dam je imela svoje posebne izbrane ubože in vsaka je vedela mnogo povedati iz »lastne izkušnje«. — Te lastne izkušnje v pretežni večini niso bile ugodne.

Brez skrbi smemo verjeti damam na besedo, če pripovedujejo o moških, ki puste, da doma stradajo njihove družine, da potem sami zapijo polovico svoje plače; ali pa o ženah, ki trpe umazanost v gospodinjstvu in zastavijo celo postelje, da si morejo kupiti nov klobuk; otroci pa begajo in se potepajo po ulicah brez varstva ter nadlegujejo mimoidoče s surovimi besedami, ali pa celo mečejo za njimi kamene.

Dobrodelnost naših dam je bila kakor kaplja vode na razbeljen kamen, le pomoč v

besedah za danes, nikdar pa ne za jutri ali pojutranjem. Med vsevednimi materami te odlične družbe sedela je mlada, plavalasa, elegantna gospa nežnih, še otroških lic. Čim manj ima kdo izkušenj, tem ponosnejši je na one, ki jih je v resnici doživel.

Mlada gospa je bila v bistvu dobra, zelo vpludna, prijazna in tudi priljubljena. In vendar je mogla pripovedovati iz lastne izkušnje o nevhvalečnosti ubogih ljudi.

»Ali poznate, moje dame, dečka brez črevljev?« je vprašala z veselim nasmehom, kakor bi hotela pripovedovati Bog ve kaj posebno zabavnega.

»Mislite si, pred nekaj tedni — bilo je že proti koncu oktobra — pozvonil je pri nas nekdo, kuharica je odprla in pred vrati je stal deček, jedva deset let star, lepe kodraste glave, a bledega od mraza premrlega obraza, ter ves razcapan in brez črevljev ter nogovic. Prsti na nogah so bili od mraza popolnoma višnjevi.«

»Prosim Vas, milostiva gospa, podarite mi stare čevlje; tako grozno me zebe v noge.«

Rada sem mu verjela in mu takoj dala volnene nogovice ter svoje čevlje, ki sem jih nosila doma. Vse mu je bilo prav in vesela sem bila, da sem ga tako preskrbela.

To je bilo pred kakimi štirimi tedni. Danes pa je prišel deček zopet, ravnotako raztrgan, še bolj premrzen, in zopet brez črevljev in nogovic, od mraza otrpjenih črnovišnjevih nog.

»Podarite mi, milostiva gospa, čevlje; noge imam že popolnoma zmrzle.«

»Kje pa imaš čevlje, ki sem ti jih šele pred kratkim podarila?«

»Mati jih nosi; mati tudi nima črevljev.« Hotela sem mu že pomoči in mu zopet dati nogovice in čevlje.

Tega pa ni dopustila moja kuharica, ki je v takih stvareh bolj izvedena, nego jaz.

»To je pokvarjeno ljudstvo, milostiva gospa, ki znoši vse v zastavnico. Dečku dajte vsak dan nove čevlje, pa bo zopet prišel bos. On je temu priučen. Ljudje vedo, da kaj takega gane gospodo v srce; mlademu potepencu pa je vseeno, če ima na nogah čevlje ali ne. Ta ne čuti ničesar, milostiva gospa.«

Deček je vse čul, gibal z odprtimi ustnicami, ter zrl proseče v me. Pri tem je ves čas stopal z eno nogo na drugo. Zdelo se mi je, da vendar čuti svoje otrpne noge.

»Tako je mraz, milostna gospa«, je šepetal napol v joku.

Bilo je res mraz in vleklo je v predsobi. Pa Mina utegne imeti vendarle prav. Te vrste ljudje so vsega navajeni in ne čutijo ničesar. Pri njih je vse le beračenje.

Dala sem mu dva novca ter ga odplovila. »Ej, gospa, to ste prav storili«, pripomnila je ena izmed dam! — tudi jaz poznam dečka. — Tudi od mene je dobil par črevljev.«

»Pri nas tudi!«

»Pri nas tudi!«

Tako je šlo v krogu in v hipu je nastal pravcati vihar ogorčenja proti dečku brez črevljev, ničvrednežu, ki je brezdvoma delal kupčije s starim usnjem. Kdo ve, če ni zlorabljal dobrodelnih čustev vsaj polovice src dičnega Gradeža?

OBERDANK.

Iz Rima se v slavlju na čast Oberdanku, ki je, kakor znano, pred 25 leti nameraval ubiti cesarja Franca Jožefa in je bil v Trstu obešen, sledeče poroča: Vsi listi proslavljajo morivca Oberdanka. Akademsko svobodni selno društvo »Corda fratres« ga je slavilo 24. t. m. v avli »Sapienze«. V avtriju so obešili dva bronasta venca, od katerih nosi eden napis: »Trst svojemu mučeniku. 20. decembra 1882—1907.« V avli je govoril slavnostni govor vseučilišni profesor Trinckeri, ki je poveljeval morivca in med drugim dejal, da bo Avstrija morala italijanske province kmalu Italiji odpuštili. Policija je nameravane demonstracije na ulici preprečila. Ali je čudno, da je Italija visoko učilišče kraljevih morilcev.

ZA KRŠČANSKO ŠOLO V ITALIJI.

Kakor znano, je izkušal italijanski naučni minister Rava po francoskem vzorcu italijanske ljudske šole laizirati ter iz njih odpraviti verouk. Zdi se, da se mu ta poizkus ne bo posrečil. V državnem svetu je z njim pogorel, zdaj pa se po celi Italiji, celo v velikih mestih (Milan, Benetke itd.) vrše protestni shodi družinskih očetov, ki odločno nastopajo proti razkristianjenju šol.

TURČIJA SE PRIPRAVLJA NA VOJSKO Z RUSIJO.

»Novo Vreme« poroča, da turška vojna uprava tajno oborožuje za vojsko četrti turški armadni zbor ob turško-ruski meji. Artillerija je dobila najnovejše brzostrelne topove, pehoti so dali 20.000 novih Mauserjevih pušk in oddelek strojnih pušk, ki ima 18 mitraljev. Turčija nastopa nasproti Rusiji že od ruskih porazov pri Mukdenu in Čuzimi izizvalno. Vse kaže, da se hoče Turčija maščevati za svoj poraz leta 1877 in leta 1878. Članek »Novega Vremena« vzbuja splošno pozornost.

ČRNOGORCI PREKORALI TURŠKO MEJO.

Črnogorci, približno 2000 mož močni, so prekorali turško mejo. Napadli so več turških vasi, pobili vse prebivalce ne glede na starost in spol ter vzeli seboj vse premakljivo blago.

PERZIJA.

Iz Londona se poroča dne 24. t. m., da pride v četrtek šah v parlament, kjer priše za ustavo.

MAROKO.

V Fezu je nastal mir, ker so odpravili davke, ki so provzročili nemire. Francoski policijski instruktorji so nastavili 15 domačinov policistov. Iz Port Saja se poroča, da sta se združila oddelka Branleereja in Felincaua. Mnogo članov rodu Beni Snazov se je zato udalo, izročili so nad sto pušk in plačali v pridelkih 10.000 frankov kazni.

RUSIJA.

Bojkot nemškega blaga. — Steselj. — Dobrodelna carica.

Poljski zastopniki trgovinskih in industrijalnih zavodov v Kijevu so izvolili odbor, sestojč iz 16 oseb, ki bo imel nalogo, da določi program za pospeševanje domače industrije. Na sodelovanje bodo povabljene tudi druge narodnosti države. Odbor hoče izpodrinuti blago nemške provenienice s tem, da bo dobival blago domače produkcije in drugih okrajev Rusije.

Razprava proti Steslju vedno bolj kaže na spletke med raznimi poveljniki. Aleksejev je protežiral generala Smirnova, Kuropatkin pa Steslja. Končno so razdelili poveljništvo med oba generala. Med tem ko so Japonci vedno bolj zaprli Port Artur, sta se pa generala prepirala. Smirnov je v svoji izpovedi namigaval, da je Steselj pospeševal japonski napad. Tudi dvoboj sledi razpravi proti Steslju. General Fock je namreč pozval na dvoboj pisatelja Mecnikova, ki je rekel, da so obtoženi generali izdajalci.

Bolna carica ne bo naročila njej namenjenih oblek in se dotični denar nakaže prebival-

stvu, ki strada. Pred leti je že enkrat to storila in se je porabil denar za cerkev nekega ulanskega polka.

NaJnovejše.

Zavarovanje zasebnih uslužbencev.

Dunaj, 27. dec. Zavarovalni odsek delavskega sveta je dokončal posvetovanja o izpeljevalnem odloku k postavi o penzijskem zavarovanju zasebnih uslužbencev in v javnih službah kakor tudi o normalnem statusu »Splošnega penzijskega zavoda za uslužbence« in o poslovniku za deželne urade.

Volitve za češki deželni zbor.

Praga, 27. dec. Volitve za češki deželni zbor se prično 28. februarja 1908. Za praški mandat so sklenili kompromis mlado in staročehi.

Napovedana ustava na Kitajskem.

Peking, 27. dec. Kitajska vlada je objavila 25. t. m. oklic, ki napoveduje, da se uvede ustava. Oklic naglašja: »Vlada že pripravlja ustavo, ne more pa še naznaniti dneva, ko se uvede ustava, ki se vpelje korakoma.

Odstop nizozemskega ministrstva.

Haag, 27. dec. Svojo demisijo je podalo 25. t. m. celotno nizozemsko ministrstvo.

Volitve v portugalsko zbornico.

Lizbona, 27. dec. Uradni dekret razpisuje volitve v zbornico na 5. aprila 1908.

Francoske kongregacijske šole na Orientu.

Paris, 27. dec. V senatovi seji 25. t. m. kjer so razpravljali o kongregacijskih šolah na Orientu, je nastopilo zanje več katoliških govornikov. Senat je odobril proračun ministrstva vnanih zadev in za kultus. Nato so odobrili proračun justičnega in naučnega ministrstva.

Judovski narodni klubi na Poljskem razpuščeni.

Peterburg, 27. dec. Rusko ministrstvo notranjih zadev je ukazalo, da morajo na Poljskem razpustiti vse judovske narodne klube.

Japonci naročajo v Rusiji plačnjo za armado.

Peterburg, 27. dec. Japonska vlada je naročila pri ruskih tvorničarjih v Jaroslavu in Kostromi velike množine platna za japonsko armado.

Postopanje proti grofu Lynaru in Hohenauu ustavljeno.

Draždane, 27. dec. Vojno sodišče je ustavilo sodno postopanje proti Lynaru in Hohenauu, ki sta bila kompromitirana v sodni razpravi Harden-Moltke. Predpreiskava namreč ni dognala, da bi bila zagrešila prestopke proti § 175 kazenskega zakona.

Srbska skupščina.

Belgrad, 27. dec. V seji skupščine dne 25. t. m. je odgovarjal ministrski predsednik Pasić na interpelacijo mladoradikalnega Pečića glede na sprejem časnikarja Petroviča. Pasić izjavlja, da je res sprejel Petroviča, ker zastopa prve inozemske liste. Pečić na to konstatira, da je sprejel ministrski predsednik znane ljubitelja srbskega despozicijskega zaklada, ki je v svoji brošuri »Srbska stoletnica in krvavo dejanje 11. junija 1903« napadal Karagorgijevičevo dinastijo in izvršitelje čina z dne 11. junija 1903 ter grdo opsoval srbsko ljudstvo. Vpraša ministrskega predsednika, koliko časa namerava Pasić občeovati s sumljivim Petrovičem. Nato obravnava skupščina o izpremembi proge Paračin-Zaječar.

Dnevne novice.

+ Zlata maša nadškofa Posiloviča. Zagrebški nadškof dr. Juraj Posilović praznuje dne 8. avgusta 1908 svoj 50letni mašniški ju-

bilej. Za to proslavo pripravljajo v celi nadškofiji velike svečanosti.

+ Afera Puc - Žirovnik pred sodiščem. Nadučitelj Žirovnik, kateremu je krajni šolski svet meseca novembra t. l. v svoji seji izrekel nezaupnico, se je čutil vsled protesta, ki so ga vložili proti njemu naši mladeniči-telovadci na ustanovnem občnem zboru Zveze telovadnih odsekov, dne 10. novembra t. l., žaljenega in je vložil proti predlagatelju tega protesta, bratu Pucu, tajniku Zveze telovadnih odsekov, tožbo. Zastopal ga je koncipient dr. Tavčarja dr. Ažman. Žirovnik je inkrimiral ta-le protest: »Med našo organizacijo spada telovadni odsek Blaž Potočnikove čitalnice v Št. Vidu nad Ljubljano. Ta odsek je bil ustanovljen prvi za ljubljanskim in deluje zelo živahno. Člani njegovi so po večini ondnotni obrtniški pomočniki. Odsek vodi poleg navdušenih mladeničev veleč. g. Val. Zabret, ki ima v ondnotnem šolskem vodji Ivanu Žirovniku strastnega političnega nasprotnika. Ker so odsekovi člani svojemu voditelju udani, to jezi učitelja Žirovnika, ki izkuša na razne načine odtegniti pošteno šentviško mladino njihovi organizaciji. V obrtno-nadaljevalni šoli med uradnimi urami meče krog sebe psovke naših političnih nasprotnikov, n. pr. »čuki«, »ne bodite čuki« itd., za kar imamo priče, ki to dejstvo lahko vsak čas potrdijo.« — Priče bratje Val. Zabret, Štefan Erman, Jožef Vidmajer, Viktor Rozman so poleg tega, da so ta dejstva res potrdili, navedli še mnogo stvari, ki kažejo, kako ta vzorni učitelj in vzgojitelj v šoli postopa z učenci, ki ne trpijo v razbiti njegov politični rog, na kar že danes opozarjamo visoki šolski svet. — Toženi brat Fran Puc je bil popolnoma oproščen, Žirovnik pa je dobil drugo nezaupnico pred okrajnim sodiščem. — Vrlim mladeničem-telovadcem častitamo in jih pozivljamo, da stopajo naprej neustrašeno po poti resnice in poštenosti!

+ Odpravnine podčastnikom. Vojna uprava namerava uvesti odpravnine za podčastnike, ki služijo čez čas. Zdjaj traja 14 do 15 let, predno zapuste certifikatisti vojno službo. Razmere se še najbrže poslabšajo. Vojno ministrstvo se boji, da se zato zniža število podčastnikov, ki bi služili čez čas. Zato pa nameravajo omejit število certifikatistov. Odpravnine dode podčastniki, ki zapuste armado, predno dode pravico do certifikata. Tako bi se znižalo število starejših podčastnikov, ki bi jih nadomestile mlajše moči. Certifikatisti bi dobili kakor dozdaj 25 odstotkov v službeni dobi izplačanih premij, oni podčastniki pa, ki prestopijo v rezervno predčasno, bi dobili po četrtem letu prezenčne službe 25, po petem 50, po šestem 75, po sedmem in osmem letu 100 in po vsakem nadaljnjem letu pa le po 25 odstotkov vseh do izstopa izplačanih službenih premij. Narednik, ki izstopi iz službe po osmem službenem letu, bi dobil 2200 K, po dvanajstem pa le 1080 K. Vojna uprava sodi, da zapusti prihodnje leto najmanj 300 podčastnikov predčasno vojaško službo in zahteva zato 450.000 K več za odpravnike, medtem ko bi se znižale starostne premije za 120.000 K.

+ Civilni zakonik. V zakonskem načrtu ki preosnuje več določb civilnega zakonika in ki ga je vlada te dni predložila parlamentu, so najvažnejše izpremembe, ki se tičejo stališča žena in varstva otrok. Te reforme so v glavnem sledeče: Ženske smejo odsej biti priče pri sklepanju pogodb, oporok, in pri vseh sodnijskih in notarskih listinah, kjer se gre za identifikacijo oseb. Nadalje se ženskam pripozna pravica varstva in kuratela, razlika z ozirom na moškega varuha (jeroba) je le ta, da se razun mater druge ženske k temu poslu ne smejo prisiliti in da mora pri oženjenih ženskah privoliti v to mož. Če pa varuštvo ni naperjeno proti interesom moškega, sme ženska, ako slednji noče dati svojega dovoljenja, apelirati na sodnika. Če se gre za sina žene ali pa za ločeno žensko, dovoljenja od strani moža sploh ni treba. Tudi nezakonska mati sme biti varhinja svojega otroka, sodnik sme v tem slučaju določiti sovaruha, ako se to zahteva. — Ako sta mož in žena ločena, in se

glede na otroke nista domenila, sme sodnik vpoštevajoč razloge ločitve ter moralne sposobnosti zakonskih sam določiti, komu naj se otroci izročijo in sicer brez dozda veljavne omejitve, da sme mati vzgajati otroke moškega spola samo do 4. leta, ženskega pa do sedmega. — Kar se tiče nezakonskih mater, določa novi zakonski načrt, da mora oče v vsakem slučaju (ne samo, kakor dozda, v slučaju dokazane zapeljave) plačati stroške poroda in boleznj za prvih šest tednov po porodu. Sodnik sme nadalje določiti brezspornim potom alimentacijo za otroka. Kar se tiče dedovanja nezakonskih otrok, se razširi tudi na sorodnike matrine. Dozdaj je veljalo le med materjo in njenim nezakonskim zarodom. — Važno se tudi določbe glede na zakonske otroke, katerih vzgojo oče zanemarija. V tem oziru se po novem načrtu da sodniku večja oblast, da odtegne otroke očetovi oskrbi. V vsaki občini se osnuje posebni »pupilarni sveti«, sestojč iz občinskih delegatov, učiteljev in duhovnikov (med občinskimi delegati smejo biti tudi ženske.) Ti bi sodnika informirali o vsem, kar se tiče varstva otrok. Nadzirali bi sirote in skrbeli za njihov prihodnji poklic.

+ Kanalski dekan je postal preč. g. Berlot, župnik na Vogerskem.

+ P. n. gg. volivci v komisijo za cenitev osebne dohodnine v radovljiškem okraju — pozor! Velika nevarnost je, da zmagaajo Nemci tudi v III. volivnem razredu. Naša kandidata sta gg. Janez Berlic, župnik v Srednji vasi kot prvi član, Andrej Grčar, nadučitelj v Radovljici kot namestnik. Volimo jih tedaj vsi Slovenci soglasno! Glasovnice naj se zanesljivo pošljejo do 30. decembra t. l. g. dr. I. Vilfanu, advokatu v Radovljici, ali pa c. kr. okr. glavarstvu — v roke davčnega referenta. — Tudi na c. kr. okr. glavarstvo odposlane glasovnice morajo biti frankovane, sicer se ne sprejmejo. Gospodje zaupniki na delo!

— Shod sodalitatis ss. C. J. duhovnikov trnovske dekanije bo v ponedeljek 30. decembra točno ob 10. uri dopoldne v Št. Petru na Krasu. Povabljeni so tudi gospodje iz postojnske dekanije.

— Poštna vest. Po odloku trgovinskega ministrstva z dne 16. dec. t. l. št. 46.125/P se v bodoče poskusoma razven na razglednice tudi na druge dopisnice ne bode več utiskoval oddajni pečat.

— Božičnico priredi katoliško, slovensko izobraževalno društvo pri D. M. v Polju dne 29. decembra 1907 ob pol 4. uri popoldne v društvenem domu. Vsprede petje, tamburanje in igra »Sv. večer v podstrešnici«. Božična slika v 1. dejanju. Priredil J. G. Slika: Pastirci pri jasliah. Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. in III. vrste 60 vin. Ostali sedeži 40 vin. Stojšča 20 vin. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Gostilničarja zaklal. Iz Clevelanda v Ameriki poročajo: Smrtnonevarno ranjen lež gostilničar Lewis Kraučar v bolnici. Neki pijanec ga je zabodel, ker mu ni hotel dati pi-jace. Kraučar je zaboden v hrbet in v lice. Eno uro pozneje so zaprli policaji Kranjca Mike Hafnerja, ker je na sumu, da je on gostilničarja ranil.

— Štrajk pri Lloyd v Trstu se nadaljuje. 24. t. m. je stražilo Lloydov arzenal 100 policajev, da ščitijo slovenske delavce, ki hodijo na delo. Teh stavkokazov je 319. Nemirov ni bilo nobenih, med Lloydovim ravnateljem Frankfurterjem in socialnodemokratskima poslancema Oliva in Pittoni se vrše zaupna pogajanja. Splošna sodba je, da je ta štrajk bil zelo nepremišljen.

— Tragedija. 34letna služkinja Alojzija Gergič iz Škedenja pri Trstu se je na tržaškem pokopališču zastropila. Zdravniki so poizkusili rešiti vsaj otroka in ga izrezali, pa je bil že mrtev.

— Umrl je v Pulju kanonik Ivan Mladosich. Rainik je bil dobra duša, v političnem oziru pa pravi tip staroistskega italijanskega duhovnika. Pri zadnjih državnozbornskih in občinskih volitvah je glasoval za liberalca proti svojemu kolegi, krščanskosocialnemu kandidatu proštu A. Zanetti. Mož ni v življe-

»Take izkušnje bole človeka — in ga store trdega!« pripomnila je z vzdihom prav dobro poznata soproga veletrgovca.

»Dati se mu ne sme ničesar več; dognano je, da le zato leta bos okoli, da potem prodaja!« je potrdila druga.

Oglasila pa se je s pomirljivim, trudnim glasom mala, bledolična, skromno oblečena gospa, soproga vladnega svetnika Zvezdiča, mati osmero živih otrok, ki pač niso dali, da bi ji zaspalo srce.

»Toda, moje dame, je pač britko za otoka, ob tem vremenu letati okrog bos. Deček gotovo dovolj trdo zasluži raztrgane črevlje, če mu jih tu pa tam kdo vrže. Stare črevlje mečemo itak navadno na smetišče, čemu bi jih ne privoščili otroku? Posli so vedno trdosrčni in krivični proti ubogim ljudem; zato se jih ne sme ubogati!«

»Toda gospa svetnica, vi ne poznate sveta. Slepavstva se ne sme podpirati. S tem se dela krivica splošni družbi!«

S to vzlevažno opazko zaključila je soproga sodnega svetnika pl. Mrzlikarja debato o preganjanem dečku brez črevljev.

Soproga vladnega svetnika Zvezdiča pa se je nasmešnila na tihem z otožnim in pomenljivim nasmehom. Da ne pozna sveta! — Seveda, vsakdo ga pozna po svoje . . .

Bil je Sveti večer. V prelestnem, deviško-belem, svečanostnem odelu je pričakoval svet prihoda Božjega deteta. — Mladike dreves so se spremenile v kristale in se dvigale proti nebu v bleščeči se krasoti, kot v pravljicah. Pri najmanjšem pihu vetra sipal se je s streh droben sneg, kot belo ogrinjalo.

Glasno so ropotali drdrajoči vozovi v ostrem mrazu po zmrljih tleh.

Svetli odsev zimske blesketajoče se noči padal je skozi visoka okna v krasno opremljene prostore prijetnega bivališča.

Bogato s slikami, z izrezljanimi okviri okrašene stene, lepe slikarije in dragoceno pohištvo pričalo je o blagostanju in bogastvu.

Sredi salona stala je nam znana mlada gospa, soproga sodnega uradnika, Ana Elizabeta H. Kinčala je ravno božično drevesce, ki je bilo že čez in čez posejano z bleščečimi se zvezdami in barvnopisanimi metulji.

Polotevala se je mlade gospe neka otožnost. Omožena je bila že nad štiri leta, a zakon je ostal brez otrok.

Vendar pa je to pogumno prenašala in smatrala kot svojo nalogo, da svojemu možu kolikor mogoče napravi življenje udobno.

Ob steno naslonjena stala je z umetniškim čutom dovršena olinata slika: Božje dete, stegajoče svoje ročice ljubeznjivo proti ubogemu, sestradanemu otroku. Mala gospa je bila umetnica in s to sliko, ki je bila namenjena kot božično darilo soprogu, ga je hotela presenetiti.

Ljubil jo je z vso nežnostjo, in imel tudi smisel za vse lepo, dobro in plemenito. Vedela je dobro, da se boče razveselil njenega pomenljivega darila.

Mlada gospa je bila edin, ljubljen otrok svojih starišev, a zato razvajena in premalo resno vzgojena.

Vse resnejše nazore o svetu in vedno globokejši pogled v življenje pridobila je le od svojega soproga.

Zadaj v oblačilnici stali so še neodpri-

zaboji, v katerih so bila darila njenih starišev. Preobutni so jo hoteli z darili; veselila se je sicer tudi teh bogatih darov, toda sijaj ni bil sedaj več edini namen njenega življenja.

Umevala je, da je življenje le tedaj življenje, če je dobro, požrtvovalno in bližnjemu v pomoč. Toda ona se je morala te naloge šele učiti.

Mračilo se je. Slovesno so oznanjevali zvonovi prihod Svete noči. Ana Elizabeta je hitela, da pritrdi rdečo svečico za drugo na smrekove vešice.

Razburjena je bila v svoji naglici. Lica so ji rudela, oči sevale; dokončati je hotela delo, še predno se vrne sprog.

Da, krasni so božični prazniki tudi za odrastle, če se imajo res tudi radi!

Kar je zapel električni zvonec pri vходу. Ana je skočila k sobnim vratom in jih zaprla z zapahom.

»Mina, moj mož še ne sme notri!«

»Milostiva gospa, saj ni milostivi gospod. Zopet je tukaj deček brez črevljev. Ali naj ga odpodim?«

»Da.« — A v istem hipu se je premislila.

»Ne, Mina!« je zaklicala na glas; »na Sveti večer ne sme nikdo oditi praznih rok! Deček naj počaka!«

Takoj na to je prišla s polnim krožnikom slaščic.

»Tu, deček, nabaši si žepe!«

Toda ustrašila se je ob poševnem svitu svetilke pogleda na mladega prosjaka. Obraz mu je bil vrd, lica skoro bela, mali — navzgor privihani nos od mraza temnordeč. — In noge, te umazane, male nožice, ki so morale tekati že preko toliko kamenitih plošč po

tlaku in preko toliko stopnjic gori in doli, te izpred toliko pragov preganjane male nožice, gole, so bile sedaj že docela črne vsled gazenja po mrzlem snegu.

»Ah, milostiva gospa, podarite mi vendar črevlje!« stokal je bolešno. »Nikdo mi jih noče dati. Brez črevljev pa ne smem domov. Oče mi je dejal, da me pretepe do smrti, če ne prinesem domov črevljev.«

Toda Ana Elizabeta, v prenapetosti, kakoršna je bila, niti ni čula, kaj je deček pripovedoval. Polno glavo je imela drugih misli, in pa tudi ogoljufati se ne da.

»Aj, ti si mali slepar!« je dejala, smeje se. »Vsi ljudje v mestu te poznajo. Čevlje beračiš, da jih prodajaš. Le domov se spravi!«

Deček ni izpregovoril besedice več, ampak le srepo, z obupajočim pogledom zrl na mlado, lepo, bogato gospo.

V dno duše je zadel ta pogled Ano Elizabeto — le zavedla se ni tega takoj.

Zaklenila je vrata, pustila dečka pred njimi ter se zopet vrnila k svojemu božičnemu drevescu.

Prižgala je lučice; druga za drugo je zaplamtela. Vedno lepše je postajalo drevo, vedno prijaznejše v pestrh barvah se je svetila soba in vedno ljubezniveje ter nežnejše se je oziralo božje dete na olinati sliki na ubogo sestradanu dete.

Soprog se je med tem vrnil domov. Bur-ni pozdravi, mnogotera presenečenja, neštivilno poljubov, polno duhtečih pomladnih cvetk, potem običajna božična večerja, nato še kozareček penečega se šampanjca: vse se je vrstilo drugo za drugim.

Vse je bilo očarjujoče in vendar — težko

nju si pridobil druge vidne zasluge, kot to, da ga zdaj po smrti hvalijo judovski listi.

— **Obsodilo** je porotno sodišče v Trstu 22letno Rozalijo Milič, doma blizu Proseka, na tri in pol letno ječo, ker je zakrivila smrt svojega nezakonskega novorojenčka.

— **Grozdje o Božiču**. Na vrtu g. Bergmana v Novem mestu je še v ravnokar preteklih božičnih praznikih visel na vinski trti velik, svež grozd.

— **Sneg**. Božič je sramu se vendarle obelil. V božični noči je pričel padati sneg in danes imamo že lepo belo odejo. Božič je rešil svojo čast.

— **Odvetniški in notarski uradniki za Dolenjsko** zborujejo v nedeljo, dne 29. t. m. ob 1. uri popoldne v Novem mestu in sicer v gostilni gospoda Windischerja v Kandiji po točki 2. zb. zak. Na tem zborovanju bode govoril tovariš Josip Christof iz Ljubljane o organizaciji, njenem pomenu in o njene koristi, tovariš Milan Cimerman pa o pomenu društva odvetniških in notarskih uradnikov za Kranjsko.

— **Ni bil umor, ampak samoumor**. Poroča se nam, da se je sedaj po sodniških izvedencih dokazalo, da je žena posestnika Modica v Vrbljenju pri Igu si sama prerezala vrat. Sodniški izvedenci so dognali po obliki rane, da je njen mož popolnoma nedolžen.

— **Lastnik krasne višave na Šmarjetni gori** poleg Kranja oddaja svojo gostilno tamkaj z novim letom v najem. Čujemo, da bo g. Cof to svojo gostilno zaprl, če ne bo nobenega prevzetnika. Za sv. Joštom pride na vrsto sedaj še Šmarjetnagora s tako divnim razgledom. Ali pri nas res ni nikake podjetnosti?

— **Osebná dohodnina. Oglas volivcem v III. skupini novomeškega okraja**. Ker dosedanjí član cenilne komisije gospod župnik Podboj zaradi bolezni odločno odklanja ponovljeno izvolitev, priporočamo za svojega zastopnika v tej skupini ne le somišljenikom, ampak sploh vsem davkoplačevalcem gospoda župana Ivana Sitarja v Toplicah. On pozna razmere vsega okraja, je razumen mož, sam občutno obremenjen in bo vedel varovati interese volivcev, pa tudi državnemu fondu dovoliti, kar mu gre. Zapišite vsi na glasovnico njegovo ime in jo z legitimacijo vred pošljite takoj ali vsaj do 30. t. m. frankovano na naslov vol. komisarija gospoda Josipa Bihlmeierja v Novem mestu, pisarna davčnega referata št. 1 pri c. kr. okrajnem glavarstvu.

— **Cigana Tomaža Hodoroviča**, kateri je na sumu, da je izvršil tatvino v Podsabotinu, so aretirali v Kanalu in ga pripeljali v goriške zapore. Hodorovič trdi, da je nedolžen.

— **Električni tok ga je umoril**. V Ronkih je umoril v tovarni električni tok delavca Andreja Lavrenčiča iz Doberdoba. Iz celega telesa mu je švigala elektrika. Ko so vstavili električni tok, je padel mrtev na tla.

— **Ubil je v Grahovem Anton Modic** gluhonemega posestnikovega sina Franceta Sego iz Grahovega, ker je Sego s prstom na čelo kazal, da so fantje, ki so napadli kočarja Lunko, neumni, ako se tepo.

— **Ponesrečeni železničar**. — V Trzinu (Monfalcone) je v pon. pri razkladanju blaga na južnem kolodvoru od tovornega vlaka št. 1063 neki železni okoli 500 kg težki zaboj pritisnil sprevodnika Josipa Medveščika ob trebuh in ga močno poškodoval. Ponesrečenca so pripeljali v goriško bolnišnico.

— **Kap je zadela** onega Pintarja v Podgori proti Grojni, o katerem smo poročali, da so ga našli mrtvega ter se je prvotno sumilo, da bi ga bil kdo umoril.

— **V zapuščeni Tönniesov kamenolom** v Nabrežini je padel Anton Legiš in se nevarno poškodoval.

— **Stepli so se** na Gradu pri Bledu fantje v neki gostilni. Anton Valant, France Kokalj in Janez Hudovernik so z nožem zabodli Jožefa Sokliča in Antona Valanta ter ju zelo težko poškodovali. Prepeljali so ju v ljubljansko bolnišnico. Soklič je štirikrat preboden, pa bo težkoda okrevail.

Štajerske novice.

š **Občni zbor kat. del. društva v Trbovljah** dne 22. t. m., na katerem je govoril dr.

Pogačnik iz Ljubljane, se je vršil mirno. Razgrajaci, liberalni in rdeči, ki so motili zadnji shod, imajo že tožbo na vratu. 19. t. m. so bili pri sodišču prvikrat zaslišani.

š **P. Henrik Rešek umrl**. Iz Jarenine nam poročajo: Po dolgi bolezni je umrl tu 24. decembra ob 3. uri zjutraj dvorski oskrbnik p. Henrik Rešek. Ranjki je bil admontski benediktinec in je bil rojen 16. aprila 1833 v Zetalah pri Rogatcu. Obiskaval je nekaj časa bogoslovje v Mariboru. Bil je potem kaplan na raznih farah Zgornjega Štajerja, ki so inkorporirane admontskemu samostanu. Bil je tudi profesor v domačem bogoslovju, potem župnik v Frauenbergu blizu Admonta. Od l. 1886. je pa bil dvorski oskrbnik v Jarenini, kjer ima samostan velika posestva. Ranjki je bil mož mirnega značaja, priljubljen povsod, kjer je bil poznan in posebno gostoljuben. Pogreb njegov na Štefanovo je bil velikansk. Petek zjutraj mu je pridigal slovo dr. Anton Medved.

š **Umrla je, zastrpljena s sublimatom** v Trbovljah, 20letna Franciška Golkonda.

š **Poizkušen samoumor radi dveh litrov fižola**. V Loperšiču, okraj Ormož, se je z levsko puško ustrelil v prsa 45 let stari posestnik Ivan Rakuša. Ranil se je smrtonovarno. Vzrok: preprič z ženo radi dveh litrov fižola.

š **Ponesrečil se je** pri Mariboru železniški sprevodnik Kokovnik. Dobil je težke notranje poškodbe.

š **Čuvaja so vrgli v 13 metrov globok rov**. Pri črepalnici v Mariboru ob Tržaški cesti je napadlo ponoči 8 fantov nočnega čuvaja Likaveca, katerega so zgrabili in vrgli v 13 m globok rov. Čuvaj si je zlomil roko in nogo. Na njegovo vpitje so prihiteli ljudje, ki so ga rešili iz obupnega položaja.

š **O g. Iv. Vošnjaku**, tvorničarju in dež. poslancu se je poročalo, da je prišel v konkurz. Resnično je, da gospod Vošnjak ni v konkurzu, temveč si je izprosil moratorij do konca januarja. Vzrok temu je edino to, da so cene kože v zadnjem času silno padle.

Ljubljanske novice.

lj **Zborovanja učiteljev**. Občni zbor »Društva za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani« se vrši v nedeljo, 29. decembra t. l. ob 10. uri popoldne v »Narodnem Domu« z navadnim vspešdom. Takoj po konviktovem zborovanju bo ravnotam zborovalo »Deželno slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani«. Učitelj Anton Pesek bode predaval o temi: »Socialno delo učiteljstva.«

lj **Za mladino**. Prihodnjo soboto, na soprozraznik »Nedolžnih otročičev« bo v uršulinski cerkvi ob osmih zjutraj sv. maša za deležnice in deležnike »Dejanja sv. Detinstva«. Popoldne ob štirih (istega dne) pa bo nagovor, običajni blagoslov mladine in litanije.

lj **Lina Kreuter-Gallé** je čutila spet enkrat potrebo po senzaciji. Kakor čujemo iz zanesljivega vira, podala se je na Nemško predavat o zatiranem nemštvu in protestantizmu — na Kranjskem! Bila je bajé povsodi slovesno sprejeta in je nabrala precejšnjo svoto za Südmärko, ker so se Nemci v rajhu kar zgrazali nad tem, da pri nas njihovi bratje menda niti pri belem dnevu niso življenja varni. Kdo se ne smeje! Nas sicer prav malo briga, kaj počenja ta eksaltirana dama, dokler se ne tiče javnosti. Ampak toliko ji povemo, da naj nikar spet ne hodi zabavljati v tuje kraje čez svojo domovino, ker s tem lahko neizmerno škodi tujskemu prometu. Ta bi bila lepa, da bi smela vsaka nemškutarica, ki se ji na stara leta toži po lepih časih, blatiti naš narod v tuji državi! Naši vladi seveda o tem ni ničesar znano. Kaj pa bi rekel pruski general, če bi se podal pruski Poljak v Avstrijo predavat, in kaj bi rekla naša deželna vlada, če bi šli mi, recimo, — na Rusko beračit po rublie!!

lj **Imenovan je** davkar gospod Oton Grebenc v Ljubljani za višjega davčnega oskrbnika.

lj **Nov stavbinski moster**. Koncesijo za stavbinsko obrt v Ljubljani je dobil g. Friderik Sogl.

lj **Umrla je** vdova c. kr. brzoj. oficijala gospa Franciška Leeb.

lj **Nevarno je obolel** kapelnik godbe 27. pešpolka gospod Christoph. Ulila se mu je kri.

Promenadni koncert v filharmonični družbi je vsled tega moral izostati.

lj **Novo knjigovestno delavnico** je otvoril v Florijanskih ulicah knjigovez gospod Anton Janežič.

lj **Sleparica, ne pa po nedolžnem obsojena**. Danes je hodila po Ljubljani neka ženska, ki se je predstavljala kot nedolžno obsojeno Mario Bauer in je skoro celo Ljubljano razburila z naslednje pripovedko: Dne 24. novembra je bila pred graškimi porotniki s svojim možem, 32 let starim delavcem v Puntigamski pivnici, Franc Baurom, obsojena na smrt na vešalih, a potem od cesarja pomilostljena na dosmrtno ječo. O božičnih praznikih se je dognalo, da sta bila Marija Bauer in njen mož na podlagi prisege kot priče zaslišane policaja popolnoma ponedolžnem obsojena. Marija Bauer nadalje pripoveduje naslednjo povest: Meseca julija l. l., ob 10. uri zvečer, je prinesla Marija Bauer, kakor ponavadi v gostilno Lukesch pri Puntigamu večerjo za svojega moža. Mož je mirno jedel večerjo ter napil svoji ženi, ki je čakala, da mož pojé. V gostilni je bila poleg Marije Bauer in njenega moža samo ena oseba: neki graški policaj, ki se je kmalu poslovil. V kuhinji je bila kuharica, 23 let stara Antonija Rosenbauer. Ko je Franc Bauer pojedel svojo večerjo, je z ženo mirno odšel iz gostilne. Kmalu nato se je razširila po Puntigamu in Gradcu strašna vest: Kuharico Antonijo Rosenbauer so našli v kuhinji s prezanim vratom umorjeno in oropano. Policaj, ki je sedel v Bauerjevi družbi, je takoj izpovedal, da sta bila takrat v gostilni samo Bauer in njegova soproga. Vse zatiranje obdolžencev, da sta nedolžna, je bilo zaman. Porotniki so verjeli policajevi prisegi, da nihče drug ne more biti morilec. Ravno danes eno leto so Marijo Bauer peljali skozi Ljubljano v Begunje. V ječi je Marija Bauer povila otroka. Na sveti večer se je oglašil pravi morilec. Pri kuharici v kuhinji je bil na večer umora njen ljubimec, 18 let stari Julij Schoggo, rodом Mažar. Ne Bauerjeva, ne policaj nista vedela, da je ta mladenič v kuhinji. Med kuharico in njenim mladim obiskovalcem je prišlo do prepira. Ljubimec je od kuharice zahteval nekaj denarja, ker ga pa ni dobil, je zagrabil nož in svoji ljubimki prerezal vrat, nato ji pa oropal 63 goldinarjev. Po umoru je šel v Nemčijo, a vest, da sta dve osebi radi njega po krivem zaprte, mu ni dala miru. Bolan se je vrnil iz Nemčije in na smrtni postelji je na sveti večer izjavil, da je on izvršil umor v Puntigamu. Morilec je kmalu nato umrl. Takoj sta bila Marija Bauer in njen mož izpuščena iz ječe. Ko je Marija Bauer izvedela za svojo oprostitve, se je nezavestna zgrudila in se tri ure ni zavedla. Mar. Bauer pripoveduje, da je na poti skozi Ljubljano k svojim otrokom v Trst, odkoder potem poišče svojega moža. Prenočevala je v gostilni »Pri avstrijskem cesarju«.

Mi smo se takoj informirali v Begunjah in smo dobili pred zaključkom lista naslednjo brzojavko: Bauer je bila v Novem mestu postavno obsojena in je bila 24. t. m. po prestani kazni iz begunske letnišnice izpuščena. — Očividno je torej, da je dotična ženska, ki hodi po Ljubljani, sleparica ali pa je zmešana. Nabrala je po Ljubljani mnogo denarja, zato opozarjamo občinstvo, naj ji ne nasede.

lj **Čigava je palica?** V Langegu pri Gradcu so dne 2. t. m. odvzeli delavcu Florijanu Kilreihu pri nekem tepežu palico s srebrnim držajem in monogramom S. M. in krono. Sumi se, da je to palico v Ljubljani vkradel ali pa našel, ker je leta 1904. in 1906. služil tukaj, in se naj morebitni lastnik oglasi pri policiji.

lj **Pevska skušnja »Ljubljane«** bo jutri ob polu 9. uri zvečer v »Unionu«. Gg. pevci naj pridejo k skušnji polnoštevno.

Razne stvari.

Poizkušeni umor na Sveti večer.

Praga, 27. dec. Na Sveti večer je korakal letniški paznik Kautsky ob 10. uri zvečer nazaj k deželniemu sodišču od svoje rodbine, pri kateri je praznoval Sveti večer. Med potjo zapazil, da zasledujejo policisti tri lopove, ki so poizkušali vlomiti v neko trgovino, a jih je presenečil neki trgovski sotrudnik. Kautsky se takoj pridruži policistom in leti za vlomilci. Pred glavno pošto dohitel enega lopova.

svodu. Poznal ni blagodejnega vpliva svete božične noči. Ni vedel, da sedi tik njega smrt ter ga kliče in vabi — glasno in nujno. —

Prišel pa je tod mimo nočni čuvaj, opazil malo že povsem otrplo truplo, je zadel na ramo ter nesel na rešilno postajo.

Naslednje jutro je bilo čitati v časnikih: »Na sveti večer našli so napol zmruženega dekča pri desetih letih. Upajo, da ga otmo smrti. Toda odrezati mu bodo morali eno nogo. Leži v Lufizini bolnišnici. Sirota«

Ana Elizabeta je takoj vedela, kdo je ta dekček. Dolgo časa je sedela nemo, kot bi molila, nato pa je šla k svojemu soprogu ter pokleknila poleg njega k stolu.

»Ernest, ne imela bi niti ene vesele ure več v življenju, dokler ne popravim, kar sem zagrešila. Dovolj, da pošljem po dekča brez čevljev in ga vzgojim kot najinega otroka. Nekaj poštenega mu zre iz njegovega pogleda. Glej, Ernest, saj smo dovolj bogati.«

»Popolnoma prav ravnaš, draga moja,« pritrtil je soproj: »gotovo ne nasprotujem v tej zadevi tvoji sveti dolžnosti.«

Res je izgovil dekček brez čevljev eno nogo, toda kakšno domovanje si je zaslužil in koliko ljubezni in zvestobe!

Kupčija naposled res ni bila slaba, pa dokazal je tudi kasneje, da je v vsakem oziru častivreden mali mož.

Ko ga hoče prijeti, se lopov hitro obrne in ustrelji iz revolverja na Kautskega. Krogla prodre kapo in ga zadene v črepijo. Kautsky se zgrudi krvav na tla. Dasi hite od vseh strani ljudje, ki hočejo prijeti morilca, ta le v množici izgine. Policisti primejo med tem enega izmed tatov, ostalih dveh pa niso dobili. Prijeti tat noče povedati svojega imena in tudi ne imenov svojih tovarišev. Smrtno ranjenega paznika Kautskega so prepeljali v brezupnem stanju v bolnišnico. Napad vzbujal veliko pozornost, ker se je pripetil na najbolj obljudenem kraju mesta.

Nesreča v hamburškem pristanišču.

Hamburg, 27. dec. Parnik »Wrexham« je zadel, ko je vozil v hamburško pristanišče, v pet čolnov, ki so se potopili. Utonilo je pet mož posadke.

Ameriške čete ustrelile 200 delavcev.

Washington, 27. dec. Državni oddelek je prejel od svojega zastopnika v Iquique poročilo, da je prišlo do spopada med četami in štrajkujočimi delavci solitarnega rudnika. — Čete so baje rabile strojne puške, vsled česar je bilo ustreljenih 200 štrajkujočih delavcev.

Nameravani atentat o Božiču. Anarhisti v Barceloni so nameravali o božičnih praznikih napraviti atentat na promenadi Rambla, šest bomb je pa predčasno eksploziralo in tako je prišla policija na sled zaroti.

* **P. Augustin Rössler. Die Frauenfrage vom Standpunkte der Natur, der Geschichte und Offenbarung.** (Freiburg. Herder 1907.) Cena 9 K 60 v. Za nas Slovence je postala najnovejša, zelo obširna knjiga veleučnega poznavavca ženskega vprašnja, p. Rösslerja ravno sedaj najbolj zanimiva, ko pisatelj v Ljubljani o vprašanjih svoje stroke predava. Knjiga podaja obširen zgodovinski pregled o ženskem gibanju, osvetljuje pravo osamosvojo ženo in jo loči od pretirane ter razmotriva socialno, pravno in natorno stališče žen v človeški družbi. Dobi se v »Katoliški Bukvarni.

Telefonska in brzojavna poročila.

ODLIKOVANA MINISTRA.

Dunaj, 27. decembra. Cesar je ministroma Marchetu in Derschatti podelil red železne krone prve vrste.

DEŽELNI ZBORI.

Dunaj, 27. decembra. Deželni zbori goriški, kranjski, češki in gališki ne bodo razpuščeni, ker je njihova doba 26., 27. in 29. t. m. že potekla. Razpis novih volitev se izvrši vsak čas. Tirolski deželni zbor bo pa razpuščen, ker njegova doba poteče šele 24. junija.

ŠTRAJK PRI LLOYDU.

Trst, 27. decembra. Pittoni se pogaja z Lloydovim ravnateljem Frankfurterjem. Zdi se, da štrajkujoči delavci ne bodo dosegli vsega, kar zahtevajo. Pittoni jih nato previdno pripravljajo.

DUNAJSKI SLEPAR GOLDSCHMIDT PRIJET.

Dunaj, 27. decembra. Leopolda Goldschmidta, ki je vlomil v dunajski arzenal, so prijeli v Freisingu na Bavarskem. Pri njem so našli še 21.243 K.

ZMEDE NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 27. decembra. »Piccolu« poročajo, da bodo saborske volitve najbrže koncem februarja. Resolucionaška koalicija je zelo konsternirana, ker hočejo pristaši stranke prava pod vodstvom Zagorca nastopiti samostojno na podlagi programa od 1904, ki je zelo nasproten reškemu. Vsled tega bi utegnile narasti na eni strani Frankova čista stranka prava, na drugi pa stari mažaroni. Socialisti in kmečka stranka bodo nastopili samostojno in se baje ne bodo fuzionirali v volivnem boju s Supilovci. Srbski radikali, ki simpatizirajo z banovo vlado, bodo tudi samostojno nastopili, vsega skupaj osem strank. Tudi krščanski socialci nastopijo samostojno in postavijo kandidate v vseh okrajih.

AFERA HARDEN.

Pariz, 27. decembra. Sestra cesarjeva, princesa meininška, dementira, da se je s Hardenom pogovarjala o enakospolnih prverznostih grofa Moltke. Danes se razprava nadaljuje in je javna.

Draždane, 27. decembra. »Dresdener Nachrichten« poročajo, da se je vojaško disciplinarno postopanje proti homoseksualnima grofoma Lynar in Hohenrau ustavilo, ker baje ni dokazov za njihovo krivdo (!).

PREDSEDNIK FRANCOSKE REPUBLIKE OBIŠČE ŠPANSKEGA KRALJA.

Pariz, 27. dec. Ministrski predsednik Fallieres obišče spomladi španskega kralja.

ATENTAT NA VODJO POLICIJE.

Baku, 27. dec. Včeraj se bile na vodjo tukajšnje policije vrženi dve bombi. Ranjen je en policaj, policijski vodja je pa nepoškodovan.

VSESLOVANSKI IN CERKVENI ZBOR V RUSIJL.

Peterburg, 27. decembra. Škofje so sklicali vsruski pravoslavni-cerkveni sinod obenem s slovanskim kongresom.

ŽITNE CENE.

Budimpešta 27. decembra.

Pšenica za april	13'31
Pšenica za oktober	11'12
Rž za april	12'16
Koruza za maj	7'35
Oves za april	8'48
Efektiv: neizpremenjen.	

Mesto vsakega posebnega naznanila.

2958

Rodbini **Leeb** in **Oswald** naznanjati vsem sordnikom, prijateljem in znancem pretužno vest o smrti iskreno ljubljene matere ozir. stare matere, sestre in tete, gospe

Franciške Leeb

vdova c. kr. brzojavnega oficijala ki je po dolgi mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, d. 25. decembra ob 7 uri zvečer mirno zaspa v Gospodu.

Pogreb se vrši 27. dec. ob 1/4 4 popoldne iz hiše žalosti Sv. Petra c. 25. Sv. zadušne maše se bodo brale v župni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, 26. decembra 1907.

Zahvala.

Za premnoge dokaze sočutja v bolezni in smrti prečastitega gospoda

Franciška Brulca

duhovnega svetnika-župnika

bodi izrečena vsem najtoplejša zahvala. Zahvaljujem se preč. dekanijski duhovščini, gospodom iz Hrvatskega in Brežic, še prav posebno prečast. gospodu dekanu Fr. Schweigerju za govor in slovesno opravilo. Iskrena zahvala preblag. gospodu primariju dr. Höllerju za skrbno zdravljenje, velerodni gospejgrofinji Matildi Aversperg in baronovki Beatrici Gager za obisk v bolezni, krasni venec in udeležbo pri pogrebu, kakor tudi gosp. baronu Niko Gager za častno spremstvo na zadnjem potu.

Vsem Bog obilno plačaj!

Velika Dolina, 25. dec. 1907.

Alojzij Kralj

župni upravitelj.

2957

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze sočutja ob priliki dolgotrajne bolezni in smrti nepozabnega nama soproga, oziroma očeta, gospoda

dr. Ernesta Kramerja

izrekava vsem pristrčno zahvalo.

Ivanka Kramer
soproga.

Emil
sin.

Sprejemem takoj bolj priletno

kuharico

katera je zmožna samostojnega gospodinjstva.

2953 3-1

J. Krašovic, trgovec, Jesenice, Gorenjsko.

Radi inventure

se prodaja vse vrste blaga globoko pod nabavno ceno.

Posebno še:

2943 6-2

Kožuhov, jopice za dame in koljerji, kakor tudi kožuhov, sako za gospe, kožuhi za mesto in potovanje.

Angloško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Išče se

2938 3-2

poslovodja

neoženjen event. oženjen brez otrok, za trgovino s specarijskim blagom in z deželnim pridelki. Nastop lahko takoj. Naslov pove uprava lista.

Emodolski sir

vsake vrste, najfinejši, po švicarskem načinu, kakor tudi delavski sir, mehke limburške sire i. dr., fino čajno in kuhano maslo iz zadružnih mlekarn, garantirano naravno, ima po dnevnih cenah vedno naprodaj

2946 3-1

Mlekarska zveza v Ljubljani.

Kupim

dva konja

približno 1.40 m. visoka, rujave ali črne barve, le bele ne. Kedo, pove iz prijaznosti upravnistvo tega lista.

2909 1-4

Učenca

išče večja trgovina na Dolenjskem. — Ponudbe pod »Dolenjsko 100« na upravnistvo »Slovenca«.

2822 10-6

Podružnica

v Spiljetu.

Delniške glavnice:

1. K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice šte. 2

priporoča promese na kreditne srečke . . . K 18.—, žreb. 2. jan., glavni dobitok K 300.000

„ „ srečke reg. Donave K 10.—, „ 2. jan., „ K 140.000

„ „ zem. kred. t. srečke K 5-50 „ 7. jan., „ K 100.000

Vse tri promese skupaj samo 32 kron.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 0/0.

vloge na tekoči račun proti 30dnevni odpovedi po 5 0/0.

Podružnica

v Celovcu.

Rezervni fond:

K 200.000.

Najboljši, avstrijski izdelek.

Kleinoscheg Derby sec

napravljen iz francoskih vin.

o o o

Kleinoscheg Marque d'or

napravljen iz inozemskih vin.

o o o

Dobiva se povsod!

2749 5-5

Razpis cerkvene zgradbe.

Razpisuje se

zmanjševalna dražba za zgradbo nove župnijske cerkve v Dolu pri Hrastniku

na dan 8. prosinca 1908, in sicer ob 9. uri dopoldne v župnišču v Dolu.

Načrti, proračun in stavbeni pogoji so na ogled v župnijski pisarni v Dolu od dne 23. decembra 1907 nadalje.

Oddala se bodo le posamezna dela, ako bodo okoliščine le količaj ugodne, in sicer so proračunjena:

1. Dninarska in zidarska dela na	70847.51 K
2. Tesarska dela na	6524.74 „
3. Krovna dela na	1000.— „
4. Kamnoseška dela na	5864.— „
5. Kleparska dela na	2145.64 „
6. Podobarska dela na	2460.— „
7. Strelovodi na	450.— „
8. Mizarska, ključavničarska, steklarska in barvarska dela na	8363.— „
9. Tlakerska dela na	3836.— „

Skupaj . . . 101490.89 K

Cerkveno-stavbeni odbor v Dolu,

dne 23. decembra 1907.

Anton Veternik

župnik in načelnik stavbenega odbora.

2944 3-1

C. kr. priv. zavarovalna družba 'Avstrijski Feniks' na Dunaju

zavaruje proti

2931 3-3

tatinskemu vlomu

blagajne, zaloge blaga, vsakere druge vrednosti in pohištvo.

Vodja generalnega zastopa v Ljubljani:

Jos. Prosenc, Sodnijske ulice šte. 1.

C. kr. privileg. občna zavarovalnica v Trstu

ASSICURAZIONI GENERALI

ustanovljena leta 1831, se priporoča za zavarovanja proti

tatinskemu vlomu

blagajn, zalog blaga, pohištva ter sploh vseh vrednosti.

Zavarovanih je pri tej družbi proti tatinskemu vlomu nad 2500 najodličnejših denarnih zavodov monarhije, med temi nad 150 hranilnic, posojilnic, javnih uradov ter bank na Kranjskem.

2884 3-2

Glavni zastop v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 2, v lastni hiši.

Jako ugodni zavarovalni pogoji!